

Ukrajina, moderní válka, demokratická hnutí a revoluční proces

1. Válka na Ukrajině je první válkou od konce posledního vzestupného proletářského cyklu (tedy od roku 1980), která se odehrává v rozvinuté, ačkoliv druhořadé kapitalistické zemi. Zprvu je nutné ji charakterizovat. Válka na Ukrajině je obvyklou válkou mezi dvěma kapitalistickými státy. Definovali jsme ji¹ jako koloniální výpravu, která na vojenské úrovni usiluje o upevnění kontur státu (Ruské federace), který stále podstupuje odstředivé následky zhroucení stalinistického imperialismu, proces jehož rozdělení byl formálně dosažen 25. prosince 1991 rezignací Michaila Gorbačova. Je to tedy klasická kapitalistická válka, jejímž cílem není dlouhodobá okupace území napadené země, ale zničení její armády, její „strategické“ infrastruktury, její vlády a anexe jejích přístavů na severním pobřeží Azovského moře.

Tato válka je výrazem (nikoli příčinou) odloučení Ruska od jeho evropských trhů a vyjádřením směřování Ruska, jak geostrategického, tak ekonomického, k východu, k Číně především. V tomto ohledu není tato krvavá epizoda začátkem nadcházející světové války, ale spíše faktorem, který urychluje formování bloků, které se budou utkávat v Jihočínském moři. Válka na Ukrajině je tedy politickou válkou ve smyslu pokračování diplomacie prostřednictvím násilí. Jejím rámcem je jako vždy ekonomické určení, které definuje limity politiky, to však není tím, co konflikt spustilo. Dobyť ukrajinského trhu, za cenu ztráty tučných evropských trhů, nevysvětluje kremelskou operaci o nic víc než ukořistění podniků na Donbasu, které již byly do ruské ekonomiky plně integrované. Již nejméně deset let Rusko diverzifikuje své zahraniční trhy, své devizové rezervy i obchodní

dohody – a podle toho přetváří svou zahraniční politiku. Kromě svých striktně vojenských účelů, které jsme poznamenali výše, vysílá agrese vůči Ukrajině jasnou zprávu pro západní sousedy Ruska a dále i pro NATO a anglosaské státy, tvořící alianční páteř. Ona zpráva má demonstrovat schopnost Ruska (a jeho běloruské loutky) otevřít v Evropě frontu pro možnou a stále pravděpodobnější globální ozbrojenou konfrontaci s epicentrem na Dálném východě. Prvním cílem je oblouk severovýchodních zemí soustředěný kolem Spojeného království,² jejichž ofenzivní schopnosti se po rozpadu Sovětského svazu významně zvýšily.

2. Přesun Ruska na světovém trhu není, jak jsme zmínili výše, novým fenoménem. Bod zvratu můžeme vidět v roce 2014, kdy Moskva rozbila své partnerství s NATO: „*Více než třicet let se NATO snažilo budovat s Ruskem partnerství, za rozvoje dialogu a praktické spolupráce v oblastech společného zájmu. Praktická spolupráce však byla pozastavena v roce 2014 v reakci na ruskou ilegální a nelegitimní anexi Krymu v Ukrajině, kterou NATO nikdy neuznalo.*“³

Ona spolupráce dostala svou formální podobu v roce 1994 podepsáním „Partnerství pro mír“, následovaném Základním dokumentem Euroatlantické rady partnerství a Zakládajícím aktem Rusko–NATO v roce 1997. V roce 1996 Rusko zorganizovalo společně s NATO intervenci v Bosně v rámci SFOR, o tři roky později se Rusko účastnilo KFOR, mírových sil v Kosovu. Tyto „přátelské“ vztahy byly v roce 2002 posíleny Římskou deklarací. Již v roce 1991 se však post-stalinistické Rusko začalo s NATO znovu dostávat

1 Viz Ukrajina: ruská koloniální výprava urychluje kurz ke světové válce

<https://mouvement-communiste.com/documents/MC/Leaflets/BLT2202ENvG.pdf>

2 V roce 2015 ustavilo Spojené království vojenskou spolupráci s Dánskem, Nizozemskem, Norskem a třemi baltskými státy s cílem zformovat Joint Expeditionary Force (JEF).

do kolize svou válkou v Gruzii, následovanou o rok později válkami v Severní Osetii a Tádžikistánu, v Čečensku v roce 1994 a poté znovu v roce 1999, v Předkavkazsku (Severním Kavkazu) v roce 2009. Anexe Krymu v roce 2014, doprovázená neformální anexí části Donbasu, a intervence v Sýrii na Assadově straně přehled o konfliktech vyprovokovaných nebo poháněných Ruskem během posledních více než dvaceti let doplňuje.

Pokud jde o posilování svých hranic ve východní Evropě, NATO svou pozici významně zpevnilo integrací České republiky, Maďarska a Polska v roce 1999, aby v roce 2004 následovalo přijetí Bulharska, Rumunska, Slovenska, Slovinska a tří pobaltských zemí (Litvy, Lotyšska, Estonska) v roce 2004. V roce 2009 vstupují do NATO Albánie⁴ a Chorvatsko, následovala Černá Hora v roce 2017 a Severní Makedonie o tři roky později. Při pohledu na tento časový vývoj je zřejmé, že NATO se začalo o nové země rozšiřovat poté, co bylo uzavřeno partnerství mezi NATO a Ruskem. To znamená, že když se v roce 1999 Severoatlantická aliance vojensky usadila v prvních třech východoevropských zemích, v Moskvě to obavy nevyvolalo. Obdobně nezabránila žádost Gruzie o vstup do NATO podpisu Římské deklarace o dva roky později. Integraci Pobaltských států však již na druhé straně Moskva chápala s ohledem na jejich strategickou polohu jako výstrahu.

Lze tedy shrnout, že nepřátelskou zahraniční politiku směrem k NATO si Rusko začalo osvojovat po roce 2004, aby se vrchol dostavil o deset let později s euromajdanským pokusem o povstání, které vyhnalo kyjevskou proruskou vládu. Onu radikální změnu geopolitického kurzu, která korespondovala se zrychleným sbližováním Ruska a Číny, zrealizovala operace v Donbasu a na Krymu. Rusko-čínské sbližování Peking vítá, s ohledem na geostrategickou polarizaci se zeměmi spřízněnými se Spojenými státy v oblastech svého bezprostředního vlivu.

3. Válečný plán pro Ukrajinu připravoval Kreml pečlivě. Odpovídá jeho palebné síle i úspěchům Ruské federace na strategickém poli během četných vojenských intervencí posledních dvaceti let. V průběhu těchto střetů se ruská armáda podle politického charakteru svých angažmá výrazně transformovala. S výjimkou války v Afghánistánu, kde Moskva utrpěla jasnou a otevřenou porážku, byly všechny její intervence

poblíž ruských hranic úspěšné. Válka v Afghánistánu však vycházela z poslání zděděného po starém stalinském imperialismu: okupační válka, dosazení a podpora loutkového režimu s hodinkami nastavenými na moskevský čas. Selhání bývalé Rudé armády v Afghánistánu bylo selháním standardního vedení války s armádami založenými na dominantním modelu druhé světové války, tváří v tvář venkovskému a horskému gerilovému válčení. Řídce osídlené oblasti, které byly těžko dostupné a které bylo ještě těžší obklíčit, nedostatečně zmapované, dokonce zcela neznámé, rozléhající se obrovských územích, dostaly ruský vojenský aparát na kolena. Postupně se stahoval do hlavního města a několika dalších center.

Potupa, kterou v tomto středoasijském státě inkasoval, Kreml pobídla ke korekci situace a k pečlivé úpravě vojenské doktríny, způsobu organizace jednotek, distribuce zdrojů mezi třemi vojsky (pozemním, leteckým a námořním), logistiky a především politických pravidel svého angažmá. Redukcí své armády Rusko přestalo být mocností s imperiálními ambicemi. Začalo se věnovat v zásadě obranným politickým a diplomatickým misím, protože nezastřené válečnické sklony Kremlu nesplňovaly potřeby projektů územní expanze a/nebo dobývání vnějších trhů a zdrojů. Kremelské jednotky se pokusily zastavit rozpad Sovětského svazu násilným vytvářením moskevských satelitních enkláv. Byly to svého druhu pevnosti, obsazené mini-státy, ohrožující sektory vládnoucích tříd víceméně následovaných obyvatelstvem, které chtěly využít odstředivého pohybu bývalého impéria pro vlastní emancipaci z ruského područí.

Text schválený Vladimírem Putinem 25. prosince 2014, nazvaný „Vojenská doktrína Ruské federace“, kremelskou analýzu globální geostrategické situace shrnuje:

„Globální vývoj je v současném stadiu charakterizován posilováním globální konkurence, napětím v různých oblastech mezistátní a meziregionální interakce, rivalitou proklamovaných hodnot a rozvojových modelů, nestabilitou procesů globálního a regionálního politického a hospodářského rozvoje v kontextu obecných komplikací v mezinárodních vztazích. Dochází k postupnému přerozdělování vlivu ve prospěch nových center hospodářského růstu a politické gravitace. Mnoho regionálních konfliktů zůstává nevyřešeno. Pokračuje tendence k jejich řešení za

4 Albánie se v roce 2009 stala též kandidátským státem EU.

použití síly, a to i v příhraničních oblastech Ruské federace. Existující mezinárodní bezpečnostní architektura (systém) negarantuje všem státům stejnou úroveň bezpečnosti. Existuje tendence přesměrovávat vojenská rizika a hrozby do informačního prostoru a vnitřní sféry Ruské federace. Navzdory faktu, že se válka ve velkém měřítku proti Ruské federaci stává méně pravděpodobnou, v mnoha oblastech zároveň vzrůstají vojenská rizika, jimž Ruská federace čelí.“⁵

Ve zkratce, obrana ruských hranic zahrnuje multiplikaci ozbrojených stanovišť tvořených armádou, která zastaví další fragmentaci federace a zároveň ponechá otevřenou možnost intervence v dalekém zahraničí s cílem zvýšit mezinárodní vliv Ruska, jako například v Sýrii.

4. Nová doktrína vrchního velení ruské armády je tak nyní dobře definovaná. A v Ukrajině byla pečlivě aplikovaná. Je založena na několika aspektech tří armádních složek. Schopnost vysoké mobility je vyjádřena v hlubokých průnicích za nepřátelské linie, aby se armáda vyhnula, jak jen to je možné, transformaci války v pozici boj. Hlavním nástrojem taktického směřování tohoto typu je praporová taktická skupina („bataljonaja taktičeskaja grupa“, Battalion Tactical Group; BTG). Pozemní BTG se skládají z 600 až 900 profesionálů, požívají relativní svobody jen lehké kontroly. „BTG, jejichž myšlenka původně sahá do devadesátých let minulého století, byly zavedeny v roce 2012, aby vytvořily účinné bojové síly tím, že zkoncentrují kontraktérský personál do uskupení velikosti praporu. Obecně BTG zahrnují tankový nebo pěší prapor posílený obrněnými nebo naopak pěšími silami a podpořenými dělostřelectvem, vzdušnou obranou, elektronickým válčením a dalšími prostředky bojové podpory.“⁶ Dnes má Rusko kolem 130 BTG. Růst jejich počtu pokračuje a odpovídá jedné ze strategických os, které určila nová vojenská doktrína Ruské federace přijatá 21. dubna 2000, upravená v roce 2010 a znovu čtyři roky nato.

Podpořilo to rostoucí profesionalizaci pozemní armády. „Od roku 2021 tvoří odvedenci kolem 30 procent ruských vojenských kádrů v aktivní službě; v dubnu 2019 se ruská vláda zavázala k úmyslu ukončit brannou povinnost jako součást desetiletí trvajícího úsilí o přechod od velké armády založené na brancích k menší, profesionálnější síle.“⁷

Transformaci pozemní armády doprovázela obměna námořnictva. Jeho modernizace je vedena principem posílení bojových schopností poblíž ruských břehů.

„Námořní loďstvo se drží role na otevřeném moři, převážně spoléhá na své větší, stárnoucí plavidlové platformy ze sovětské éry a modernější ponorky. Nicméně nedávnější doplňky do lodní flotily se lépe hodí obraně ruského pobřeží a okolních vod, stejně jako podpoře a ochraně svých odstrašujících sil založených na ponorkách.“⁸ Experti IISS soudí, že „ruské námořní kapacity na otevřeném moři zůstávají omezené a stále jsou povětšinou odkázané na dědictví sovětských platform. Podobně zůstávají, navzdory nedávným rozmístovacím aktivitám, oblastí relativní slabosti i ruské obojživelné kapacity.“⁹

Pokud jde o vzdušné síly, praxe za plány Ruska na jejich modernizaci zaostává. Hlavní mezerou je podle expertů nedostatečný počet „chytrých“ bomb, bojových dronů a komplexních a sofistikovaných komunikačních systémů.

V Ukrajině „byli vojenští experti svědky nedostatku koordinace ruských leteckých sil s pozemními formacemi, kdy byly početné ruské útvary vyslány dopředu mimo dosah pokrytí své vlastní protivzdušné obrany.“¹⁰ A ještě jednou: „Ruské selhání ohledně vyřazení ukrajinských sil protivzdušné obrany 'se stává vážnou překážkou', říká Rob Lee z King's College London. Bude pravděpodobně považováno ze jednu z 'klíčových chyb' této války, soudí. Znamená to, že ruské letouny nemohou volně patrolovat oblohu, aby zadržovaly ukrajinské, a že útočné letectvo nemůže poskytovat patřičnou vzdušnou podporu pozemním jednotkám. Pozemní průzkum a letecká střediska pro získávání informací a velení a řízení se musejí držet zpátky

5 <https://rusemb.org.uk/press/2029>

6 Ruská vojenská kapacita v roce 2022, IISS: <https://www.iiss.org/blogs/military-balance/2022/02/if-new-looks-could-kill-russias-military-capability-in-2022>

7 Viz <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/russia/#military-and-security>

8 Úvod do modernizace ruského vojska, IISS: <https://www.iiss.org/blogs/analysis/2020/09/rmm-introduction>

9 Pokud by nový vzhled mohl zabít: ruská vojenská kapacita v roce 2022, IISS: <https://www.iiss.org/blogs/military-balance/2022/02/if-new-looks-could-kill-russias-military-capability-in-2022>

10 <https://www.reuters.com/world/europe/what-happened-russias-air-force-us-officials-experts-stumped-2022-03-01/>

mimo bojiště, tím se snižuje informační tok.“¹¹ To vše znamená, že kremelské armády jsou již dnes schopné, jak prokazovaly po více než dvacet let v mnoha konfliktech, jichž se účastnily, provádět operace velkého rozsahu, ovšem na relativně ohraničených územích a tváří tvář nepříteli, který je slabý, jde-li o palebnou sílu a počet bojovníků.

5. Válka proti ukrajinské armádě, stále organizované jako ruská armáda před reformami z prvních dvou dekád tohoto století, ukázala silná i slabá místa ruských válečných kapacit. Silná místa, protože ruské vrchní velení velmi dobře pochopilo, že moderní válka je v zásadě pohybovou válkou, při níž není cílem dlouhotrvající okupace území. Integrovalo rovněž neformální dimenzi válek tohoto typu. Odtud posílení takzvaných speciálních sil. Elitních jednotek, v jejichž kompetenci jsou průzkumné a sabotérské mise, podvratné mise, mise s cílem vyvolat nepokoje, protiteroristické mise, kontrašpionáž, gerilové válčení, kontra-gerilové operace.

Kreml má pro tyto aktivity dvě hlavní struktury: Síly speciálních operací v počtu dvou až dvou a půl tisíc mužů a starší Specnaz GRU (Speciální síly Generálního štábu Ozbrojených sil Ruské federace), které mají podle západních zdrojů nějakých třicet tisíc mužů. Kromě těchto dvou složek zde jsou žoldáci z Wagnerovy skupiny v počtu kolem pěti tisíc mužů, nasazovaní v rámci přesného politického rámce daného Kremlm.

Analýza Ifri, Francouzského institutu mezinárodních vztahů,¹² shrnuje: „*Důležitý text podepsaný v roce 2013 náčelníkem štábu ruské armády Valerijem Gerasimovem*¹³ *připisuje kvůli „novým pravidlům války v jednadvacátém století“ klíčovou roli bojovým jednotkám vyčleněným pro speciální operace (nebo mise). Rozdíl mezi 'mírovou dobou' a 'válečným obdobím' se zastírá, rozmazává, proto státy musejí mít přístup k vojenským operacím, které budou pružnější, rychlejší, lokalizovanější a cílenější. Následkem toho se dostane značné důležitosti roli 'nevojenských opatření, včetně rozšířeného využití*

prostředků politických, ekonomických, informačních, humanitárních a dalších', zatímco 'frontální útoky velkých formací' patří minulosti. Umění války, pokračuje Gerasimov, bude svědkem rostoucího využití 'tajených' vojenských opatření; státy, které budou chtít maskovat nebo popírat svou vojenskou přítomnost na území svých operací, se budou muset uchýlovat ke speciálním intervenčním silám.”

Kromě nedostatečného výkonu svého letectva objevila ruská armáda v Ukrajině další velkou slabinu svých ozbrojených sil: logistiku. „*Logistické síly ruské armády nejsou stavěné pro pozemní ofenzívy velkého rozsahu daleko od svých vlastních železnic. Uvnitř manévrovacích jednotek mají ruské podpůrné jednotky menší velikost než jejich západní protějšky. Jen brigády mají ekvivalentní logistickou kapacitu, to však není přesné porovnání. Ruské formace mají pouze tři čtvrtiny počtu bojových vozidel než americké, avšak téměř třikrát více dělostřelectva.*”¹⁴

6. Pokud se zaměříme pouze na její vojenský aspekt, je válka na Ukrajině oříškem.

Začala jako klasická, regulérní válka poučená z imperialistických vojenských misí po druhé světové válce, rychle se však změnila v něco jiného. Ruská armáda se vyhýbala, a to hned v prvních epizodách konfliktu, ustavení dlouhých frontových linií. Přístup tohoto typu, který umožnila reorganizace armády, která dala největší roli jak BTG, tak speciálním silám, fungoval velmi dobře. Pravděpodobně největším úspěchem oné taktiky je bitva kolem Černobylu. Ukrajinská armáda, která v oblasti soustředila mnoho svých sil, byla rychle dezorganizována.

Po tomto průniku a několika menších epizodách severně a jihovýchodně od Krymu byly ukrajinské armádní síly postupně rozptýleny na obrovském prostoru v symbióze s jednotkami teritoriální obrany složené ze zhruba jednoho milionu dobrovolníků a rezervistů. V tom, že ukrajinské vojsko před vetřelcem relativně zdárně drželo svá území, hrála jistě roli následná všeobecná mobilizace a branná povinnost mužů mezi osmnácti

11 <https://www.economist.com/interactive/2022/03/08/curious-case-russias-missing-air-force>

12 Specnaz, kontraktéři, dobrovolníci: kdo jsou ruští „muži války“ v Sýrii? Článek Ifri v angličtině: <https://www.ifri.org/en/publications/notes-de-lifri/russienevisions/russian-spetsnaz-contractors-and-volunteers-syrian>

13 V. Gerasimov: Nové výzvy vyžadují přehodnocení způsobů a prostředků válčení, vydáno 26. února 2013 v ruštině na: <https://vpk-news.ru/articles/14632>

14 Alex Vershinin: Krmit medvěda: bližší pohled na logistiku ruské armády a fait accompli; War on the Rocks: <https://warontherocks.com/2021/11/feeding-the-bear-a-closer-look-at-russian-army-logistics/>

a šedesáti lety. Ruská armáda musela čelit velkému počtu bojů, rozptýlených a nepochybně omezených, ale rozprostřených doslova ve všech zasažených oblastech.

Propastný rozdíl mezi palebnou silou obou armád na všech třech bojištích (ve vzduchu, na moři a na pevnině) ve prospěch ruských sil byl částečně zacelen proudem zbraňových systémů dodávaných těmi zeměmi NATO, které byly nejvíce nakloněny konfrontaci s Ruskem, tedy Spojenými státy, velkou většinou zemí JEF plus Polskem (kde podle několika průzkumů podporuje přímé angažmá ve válce přesvědčivá většina populace, a do to té míry, že ona podpora způsobila obrat exekutivy o 180 stupňů). Dalším negativním faktorem byly pro okupanty organizační a logistické problémy ruské armády.

Nicméně rozhodujícím faktorem, který zabránil Kremlu v tom, aby Kyjev rychle rozcupoval na kousky, bylo nepochybně to, že se významná část ukrajinské populace dobrovolně rozhodla pro odpor vůči ruským vetřelcům. Tento závazek a odhodlání se v praxi zhmotnily v ustavení malých jader odporu, z nichž je většina pod dohledem velitelských struktur teritoriální obrany, tedy toho, co z ukrajinského státu stále funguje. Tyto malé struktury odporu jsou špatně vybavené zbraněmi, nejsou velmi mobilní a jsou špatně nebo nijak trénované v gerilovém boji ve městě. Mají však významnou výhodu: velmi masivní a často aktivní podporu populace, která stále věří ve vojenské vítězství, a perfektní znalost území, na němž operují.

Neochota kremelských armád zapojit se do městského boje, do městského gerilového válčení, je daná tím, že si ruský generální štáb uvědomuje situaci, která před vypuknutím válečného stavu samozřejmě nebyla příslušně analyzována. Jedinou alternativou, kterou Kreml pro zlomení odporu má, je destrukce, teror a obléhání měst. Praktickou aplikací onoho přístupu je bombardování, odříznutí od dodávek jídla, vody, léků, od energií a komunikačních zdrojů, využívání uprchlických vln, aby se odhodlání vést odpor oslabilo. Osud Mariupole, přístavního města o půl milionu obyvatel na pobřeží Azovského moře, je kulminací této taktiky ruské armády.

7. Lze chápat, že zatímco válka v Ukrajině začala jako klasická válka mezi dvěma kapitalistickými státy, je v procesu své transformace do války jednoho okupujícího kapitalistického státu proti celé občanské společnosti, jejíž stát přetrvává téměř pouze díky odporu obyvatelstva, v jehož první linii jsou pracující. To znamená, že kapitalistickou válku v Ukrajině nelze redukovat na schéma frontové války mimo města, v níž jsou vykořisťované třídy pasivními oběťmi ozbrojené konfrontace. Za této transformace se stává proletariát okupované země osobně angažovaným, a ve výsledku trpí dopady války ještě více.

Tak tomu bylo tam či jinde během imperialistických jatek druhé světové války, během které vítězící imperialistické země vyzbrojovaly, podporovaly a organizovaly „odpor“ v oblastech okupovaných prohrávajícími imperialistickými zeměmi. Tato hnutí odporu byla povětšinou složena z proletářů, kteří se vzepřeli excesům okupantů a/nebo fašistickým režimům, které připravily obyvatelstvo o individuální svobody. Vítězící mocnosti dokázaly tyto revolty perfektně vytěžit a využít tím, že je přivedly do rámce imperialistické války. To byl důvod, proč se pokročilé prvky pracující třídy příliš nepodvolovaly pokušení zapojit se do oněch struktur „odporu“.

Nicméně ti, kdo si ve jménu levého komunismu¹⁵ zvolili sedět v křeslech a čekat na lepší časy, zatímco vedli monotónní řeči o principech tak abstraktních, že byly neúčinné, *de facto* abdikovali na svou zásadní politickou zodpovědnost: práci spočívající v načrtávání, dokonce byť jen z pozice ultra minority a z pozice jdoucí proti proudu, konkrétní proletářské odpovědi na imperialistickou válku. Jenže dokonce i v oné době se proletářská ohniska v Itálii, ve Francii a Španělsku (pouze proti frankistickému státu) pokoušela, a někdy úspěšně, vystoupit aktivně na terénu ozbrojeného boje, a nikoli jen uvnitř řad odporu kontrolovaného vítěznými státy. Vždy za to přitom draze platila.¹⁶

Abychom se vrátili k revoluční proletářské reakci na kapitalistickou válku, je velmi dobře známa a není třeba ji vynalézat a vymýšlet znovu: revoluční defetismus, sbratřování a transformace imperialistické války v třídní. V Ukrajině dnes

15 Na mysli zde máme bordigistický proud, ale nejen ten.

16 Například bordigističtí soudruzi Mario Acquaviva (1900–1945) a Fausto Atti (1900–1945), oba zavražděni stalinisty.

revoluční defétismus znamená odmítnout dát se zapsat do jednotek teritoriální obrany nebo do toho, co zbylo z pravidelné armády; vyzvat dostupné proletářské a revoluční síly, aby se organizovaly na silovém terénu mimo přítomné kapitalistické armády, proti ukrajinskému státu a proti okupantským vojskům. Stane-li se takový projekt konkrétním, dokonce na jakkoli embryonální rovině, rychle bychom byli svědky konfrontace s ukrajinským státem, stejně jako, přirozeně, s kremelskými vojáky.

V Rusku poskytli výtečný příklad revolučního defétismu anarchističtí soudruzi, kteří v několika městech zničili armádní verbovací střediska.¹⁷ Jiný příklad revolučního defétismu vidíme v Bělorusku, kde sabotovali zaměstnanci železnic, stojící v opozici k vládě, tratě, což zabránilo ruským vojenským konvojem v dopravě mužů a válečných dodávek na Ukrajinu.¹⁸ Mezi akce mířící tímto směrem patří i postoje přístavních dělníků ve Spojených státech, Švédsku, Spojeném království, kteří odmítli nakládat nebo vykládat ruské lodě.¹⁹

Sbratřování znamená v Ukrajině co nejagresivnější tlak na okupační vojáky s cílem odvrátit je od míření puškami na obyvatelstvo okupované země. Krokem tímto směrem je šíření masových demonstrací ve městech okupovaných kremelskou armádou, dokonce i když jsou pochody zaplaveny ukrajinskými vlajkami. Pokud jde o transformaci národní války do třídní, je to proces, který je třeba zahájit dnes skrze odpor, který je nezávislý na státech, který se vede pod vlajkou proletářské revoluce a který by měl pokračovat daleko za hranice kapitalistické války návratem třídního boje, v širokém měřítku, ve výrobních teritoriích zpustošených konfliktem. Je možné si vsadit na to, že poválečné období bude v Ukrajině, a možná i v Rusku a Bělorusku, k proletariátu přinejmenším stejně tak tvrdé jako současná válka. Poválečná doba bude obdobím všeobecné militarizace občanské společnosti, nízkých mezd, nadměrné práce, vysokých životních nákladů. Jenže šanci, že

jim bude nasloucháno, že budou moci utlačované inspirovat k reflexi, k přemýšlení, k akci, tu budou mít pouze ti z tábora pracujících, kdo se během války odlišili jako konkrétní opoziční síla k okupaci i k ukrajinskému státu.

8. Projekt vytváření sil proletářského odporu nezávislého na válečných státech je dnes naprosto ve hvězdách, i když v libertinském prostředí v Rusku a Ukrajině se debaty odehrávají. Cílem našeho příspěvku do oné debaty je v první řadě vyjasnit podmínky takového odporu. Autonomní odpor nemůže zahrnovat sdílení vojenských prostředků s teritoriální obranou ani přijetí vojenské taktiky, která je s ní spojená. Revoluční proletáři mohou vždy spoléhat pouze sami na sebe, a to i v silové oblasti. Je přirozeně mimo úvahy žádat pro ukrajinské imperiální mocnosti o ozbrojení proletářského odporu. Stejně tak je nemyslitelné volat po více sankcích, po tvrdších sankcích proti Rusku, které by nejtvrději dopadly na vykořisťované třídy v Rusku a posílily sevření, v němž je drží stát.

Jedinou „sankcí“, která by měla jistou šanci poškodit Kreml, by byla například sabotáž plynovodu, který vede skrze Ukrajinu. Protože od začátku války až do poloviny března a navzdory všeobecné zkáze, která byla ponejvíc zaměřena na čtvrti pracující třídy v ukrajinských městech a jen na několik málo továren (polovina podniků dál fungovala²⁰) jel plynovod, který prochází Kyjevem a Lvovem, naplno a tlačil drahocenný uhlovodík do zemí západní Evropy. V zemích, které nejsou do války zapojeny přímo, hraje objektivně do karet okupantů nerozlišování mezi okupační armádou a odporem ukrajinské populace.

Pracující napříč světem by se měli postavit na stranu svých třídních bratrů a sester, kteří bojují proti okupačním jednotkám – ovšem aniž by se zříkali kritiky nacionalismu, který lidovému odporu proti okupaci povětšinou dominuje. A aniž by se stranili kritiky státního pacifismu, který věří kremelské

17 <https://www.anarchistfederation.net/russia-new-guerrilla-attacks-on-military-recruiting-agencies/>

18 <https://www.railtech.com/infrastructure/2022/03/24/belarusian-special-forces-guarding-railways-following-sabotage/?gclid=accept>
<https://www.voiceofbelarus.org/belarus-news/the-rail-war-and-rail-partisans-in-belarus/>

19 <https://www.ship-technology.com/news/industry-news/us-dockers-refuse-to-work-on-russian-ships/>

<https://globeecho.com/news/europe/war-in-ukraine-swedish-dockworkers-mobilize-to-block-ships-linked-to-russia/>
<https://www.cnbc.com/2022/03/06/ukraine-angry-dock-workers-in-the-uk-are-refusing-to-unload-russian-oil.html>

20 „Zhruba polovina ukrajinských podniků zastavila provoz a zemi zablokovaly myriády logistických problémů, počínaje akutním nedostatkem benzínu.“ *Ukrajinská válečná ekonomika*, *Kyiv Post*, 14. března 2022: <https://www.kyivpost.com/article/opinion/op-ed/ukraines-war-economy.html>

teroristické propagandě o nebezpečí všeobecné jaderné války a volá po okamžitém příměří (jehož výsledkem by byla ratifikace anexí a ruské vojenské okupace) a po uspořádání nepravděpodobných mírových konferencí pod záštitou mezinárodních organizací světových banditů, jako jsou Spojené národy nebo Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, která má 57 členských států, včetně všech těch, které jsou do války přímo nebo nepřímo zapojené.

Na seznamu nejnebezpečnějších kontrarevolučních pokrytců pak můžeme najít stalinisty, maoisty a některé trockisty, kteří směřují odpor ukrajinské populace s rozličnými fašistickými a nacionalistickými prapory, které v Ukrajině působí. Tento argument, většinou ho sdílejí mnohé anti-vaxx spolky a kampaně proti očkovacím pasům, slouží jako ospravedlnění toho, stát při protofašistickém Putinově Rusku a jeho argumentech, podle nichž napadlo Rusko Ukrajinu, aby ji „denacifikovalo“, v odpovědi na kyjevskou agresi v Donbasu.

9. V tomto kontextu je základní otázkou, která současně válce předchází, vztah proletariátu k masovým mezitřídním demokratickým hnutím. Není tajemstvím, že jeden z kořenů války v Ukrajině můžeme najít v hnutí na majdanském náměstí, které začalo 21. listopadu roku 2013.²¹ Okupace hlavního kyjevského náměstí byla vyvolaná tehdejší proruskou vládou, která se rozhodla nepodepsat dohodu mezi Evropskou unií a Ukrajinou, pro niž hlasovala velká většina parlamentu, a dala přednost integraci země do Eurasijského ekonomického svazu, který ovládá Rusko.

Původně nenásilný proevropský protest se od prosince změnil v násilný a vedl k ozbrojeným pouličním bitvám, které skončily odstoupením vlády a tím, že se v čele státu střídaly vlády zacílené na Evropskou unii. Transformace nenásilného buržoazního demokratického hnutí v ozbrojené povstalecké hnutí, jehož kopím byly fašistické a nacionalistické politické síly, zpečetila konec onoho hnutí a otevřela cestu neformální ruské okupaci

Doněcka a Luhanska v Donbasu a anexi Krymu v roce 2014. Absence třídního boje a politicko-vojenské vítězství nejnacionalističtějších sil po majdanském hnutí, vítězství, které nepřímo zvětšila dvojitá ruská agrese v Donbasu a na Krymu, destabilizující potenciál původního demokratického protestu pohřbily.

Zatímco majdanské hnutí, na rozdíl od jiných demokratických hnutí, která vystoupila do popředí od osmdesátých let minulého století, destabilizovalo stát a způsobilo významnou změnu vlády, nepřispělo k vytvoření objektivních podmínek pro to, aby se dařilo třídnímu boji. Na jeho ruinách došlo k posílení vlastenectví a státu.

Jenže takový scénář není předurčen k tomu, aby se opakoval pokaždé, jak ukázal pokus o povstání v Kazachstánu,²² nepokoje v Kolumbii a v Chile, alžírský Hirak, opakované demonstrace a stávky v Tunisku, abychom zmínili nejposlednější epizody.

Rychlost radikalizace boje na Majdanu, o níž rozhodla vzteklá reakce vlády a jejích nejloajálnějších ozbrojených těles, dala kontrolu v ulicích fašistům a nenásilné demokratické hnutí zničilo. Absence jakéhokoli proletářského hnutí, dokonce i takového, které by podnikalo teprve svoje první kroky, nechala cestu zcela otevřenou tomu, aby ono hnutí, které mělo kosmopolitní aspirace, zkonfiskovali nacionalisté.

Poučení z roku 2013 bude cenné především pro poválečné období v Ukrajině. Pokud vykořisťované třídy, které proti ruské koloniální výpravě často bojují holýma rukama, akceptují vysvětlení oslabené vlády, která bude ospravedlňovat svou kapitulaci tím, že ji „zradily“ spřátelené síly, potom je velmi pravděpodobné, že z této války vzejde nacionalismus s dokonce ještě silnější reputací. Pokud však jsou na druhé straně sektory proletariátu schopné pochopit, že obrana státu nemá nic společného s obranou čtvrtí pracující třídy populace vystavené barbarství ruské agrese, pokud dnešní proletářští bojovníci vědí, jak se spolehnout na svou mimořádnou sílu a odhodlání vyjádřené v gerilové válce proti okupačním jednotkám, aby načrtli svou

21 Ukrajina: vítězné demokratické povstání vedené nacionalisty..., Mouvement Communiste/Kolektivně proti kapitálu, Bulletin číslo 6: <https://mouvement-communiste.com/documents/MC/Leaflets/BLT1403ENvF.pdf>

22 Kazachstán: demokratické hnutí stojí na ramenou povstaleckého hnutí pracující třídy, Mouvement

Communiste/Kolektivně proti kapitálu, Bulletin číslo 22: <http://mouvement-communiste.com/documents/MC/Leaflets/BLT2201ENvF.pdf>

vlastní cestu, cestu třídního boje proti státu, který přežil pouze za cenu jejich obětování se, a proti svým národním kapitalistům, kteří odporu „velmi přispívají“ ze svých luxusních hotelů v Dubaji, zatímco proletáři jsou zaplaveni střelbou, potom bude konečně moci dojít k polarizaci občanské

společnosti v Ukrajině podle klasické dělicí linie: pracující proti kapitálu, pracující proti státu.

3. dubna 2021, Brusel, Paříž, Praha